

PREDIKERENS

KAPITTEL 1

Ord av predikeren, sønn av David, konge i Jerusalem.

² Bare tomhet, sier predikeren, bare idelig tomhet! Alt er tomhet.

³ Hva vinning har mennesket av alt sitt strev, som han møier sig med under solen?

⁴ Slekt går, og slekt kommer, men jorden står evindeligg.

⁵ Og solen går op, og solen går ned, og den haster tilbake til det sted hvor den går op.

⁶ Vinden går mot syd og vender sig mot nord; den vender og vender sig om under sin gang og begynner så atter sitt kretsløp.

⁷ Alle bekker løper ut i havet, men havet blir ikke fullt; til det sted som bekkene går til, dit går de alltid igjen.

⁸ Alle ting strever utrettelig, ingen kan utsi det; øiet blir ikke mett av å se, og øret blir ikke fullt av å høre.

⁹ Det som har vært, er det som skal bli, og det som har hendt, er det som skal hende, og det er intet nytt under solen.

¹⁰ Er det noget hvorom en vilde si: Se, dette er nytt -- så har det vært til for lenge siden, i fremfarne tider som var før oss.

¹¹ Det er ingen som minnes dem som har levd før, og heller ikke vil de som siden skal komme, leve i minnet hos dem som kommer efter.

¹² Jeg, predikeren, var konge over Israel i Jerusalem,

¹³ og jeg vendte min hu til å ransake og utgranske med visdom alt det som hender under himmelen; det er en ond plage, som Gud har gitt menneskenes barn å plage sig med.

¹⁴ Jeg sa alle de gjerninger som gjøres under solen, og se, alt sammen var tomhet og jag efter vind.

¹⁵ Det som er kroket, kan ikke bli rett, og det som mangler, kan ingen regne med.

¹⁶ Jeg talte med mig selv i mitt indre og sa: Se, jeg har vunnet mig større og rikere visdom enn alle som har rådet over Jerusalem før mig, og mitt hjerte har skuet megen visdom og kunnskap.

¹⁷ Og jeg vendte min hu til å kjenne visdommen og kjenne dårskap og uforstand, men jeg skjønnte at også dette var jag efter vind.

¹⁸ For hvor det er megen visdom, der er det megen gremmelse, og den som øker kunnskap, øker smerte.

KAPITTEL 2

Jeg sa til mitt hjerte: Vel, jeg vil prøve dig med glede; nyt det som godt er! Men se, også det var tomhet.

² Til latteren sa jeg: Du er gal! Og til gleden: Hvad gagn gjør du?

³ Jeg tenkte i mitt indre på å kvege mitt legeme med vin, mens mitt hjerte ledet mig med visdom -- jeg tenkte på å holde fast ved dårskapen, til jeg fikk se hvad det var best for menneskenes barn å gjøre under himmelen alle deres levedager.

⁴ Jeg utførte store arbeider, jeg bygget mig hus, jeg plantet mig vingårder,

⁵ jeg gjorde mig haver og parker og plantet i dem alle slags frukttrær,

⁶ jeg gjorde mig vanndammer til å vanne en skog av opvoksende trær.

⁷ Jeg kjøpte træler og trælkvinner, jeg hadde tjenestefolk som var født i mitt hus; jeg fikk mig også meget fe, både stort og smått, mere enn alle som hadde vært før mig i Jerusalem;

⁸ jeg samlet mig også sølv og gull og kostelige skatter som kom fra fremmede konger og land; jeg fikk mig sangere og sangerinner og det som er menneskenes lyst, en hustru og flere.

⁹ Jeg blev større og mektigere enn alle som hadde vært før mig i Jerusalem; og min visdom hadde ikke forlatt mig.

¹⁰ Alt det mine øine attrådde, det forholdt jeg dem ikke, jeg nektet ikke mitt hjerte nogen glede; for mitt hjerte hadde glede av alt mitt strev, og dette var det jeg hadde igjen for alt mitt strev.

¹¹ Men når jeg så på alt det som mine hender hadde gjort, og på den møie det hadde kostet mig, da så jeg at alt sammen var tomhet og jag efter vind, og at det ikke er nogen vinning å nå under solen.

¹² Så gav jeg mig til å se på visdom og på dårskap og uforstand; for hvad vil det menneske gjøre som kommer efter kongen? Det samme som andre har gjort for lenge siden.

¹³ Da så jeg at visdommen har samme fortrin fremfor dårskapen som lyset har fremfor mørket;

¹⁴ den vise har øine i sitt hode, men dåren vandrer i mørket. Men jeg skjønnte også at det går den ene som den andre.

¹⁵ Da sa jeg i mitt hjerte: Som det går dåren, så vil det også gå mig; hvad skulde det da være til at jeg var så vis? Og jeg sa i mitt hjerte at også dette var tomhet.

¹⁶ For minnet om den vise vil like så litt vare til evig tid som minnet om dåren; i de kommende dager vil jo alt sammen for lengst være glemt, og må ikke den vise dø like så vel som dåren?

¹⁷ Da blev jeg lei av livet; for ondt var i mine øine alt som skjer under solen; for alt sammen er tomhet og jag efter vind.

¹⁸ Og jeg blev lei av alt mitt strev, som jeg hadde møiet mig med under solen, fordi jeg skulde efterlate det til den som kommer efter mig.

¹⁹ Hvem vet om det blir en vis eller en dåre? Og enda skal han råde over alt det jeg har vunnet ved min møie og min visdom under solen; også det er tomhet.

²⁰ Da begynte jeg å bli fortvilet i mitt hjerte over alt det strev som jeg hadde møiet mig med under solen;

²¹ for er det et menneske som har gjort sitt arbeid med visdom og kunnskap og dyktighet, så må han allikevel gi det fra sig til et menneske som ikke har hatt nogen møie med det, som hans eiendom; også dette er tomhet og et stort onde.

- ²² For hvad har mennesket for alt sitt strev og for sitt hjertes attrå, som han møier sig med under solen?
- ²³ Alle hans dager er jo fulle av smerte, og all hans umak er bare gremmelse; selv om natten har hans hjerte ikke ro; også dette er tomhet.
- ²⁴ Er det ikke et gode for mennesket at han kan ete og drikke og unne sig gode dager til gjengjeld for sitt strev? Men jeg så at også dette kommer fra Guds hånd;
- ²⁵ for hvem kunde ete og hvem nyte mere enn jeg?
- ²⁶ For det menneske som tekkes ham, gir han visdom og kunnskap og glede; men synderen gir han den umak å sanke og samle for å gi til den som tekkes Gud; også dette er tomhet og jag efter vind.

KAPITTEL 3

Alt har sin tid, og en tid er der satt for hvert foretagende under himmelen.

- ² fødes har sin tid og å dø har sin tid, å plante har sin tid og å rykke op det som er plantet, har sin tid;
- ³ å drepe har sin tid og å læge har sin tid; å rive ned har sin tid og å bygge op har sin tid;
- ⁴ å gråte har sin tid og å le har sin tid; å klage har sin tid og å danse har sin tid;
- ⁵ å kaste bort stener har sin tid og å samle stener har sin tid; å ta i favn har sin tid og å holde sig fra favntak har sin tid;
- ⁶ å søke har sin tid og å tape har sin tid; å gjemme har sin tid og å kaste bort har sin tid;
- ⁷ å sønderrive har sin tid og å sy sammen har sin tid; å tie har sin tid og å tale har sin tid;
- ⁸ å elske har sin tid og å hate har sin tid; krig har sin tid og fred har sin tid.
- ⁹ Hvad vinning har den som gjør noget, av det strev han har med det?
- ¹⁰ Jeg så den plage som Gud har gitt menneskenes barn å plage sig med.
- ¹¹ Alt har han gjort skjønt i sin tid; også evigheten har han lagt i deres hjerte, men således at mennesket ikke til fulle kan forstå det verk Gud har gjort, fra begynnelsen til enden.
- ¹² Jeg skjønte at de intet annet gode har enn å glede sig og å gjøre sig til gode i livet;
- ¹³ men når et menneske, hvem det så er, får ete og drikke og unne sig gode dager til gjengjeld for alt sitt strev, så er også det en Guds gave.
- ¹⁴ Jeg skjønte at alt hvad Gud gjør, det varer evig; intet kan legges til og intet kan tas fra. Så har Gud gjort det, forat vi skal frykte ham.
- ¹⁵ Hvad der er, det var allerede før, og hvad der skal bli, det har også vært før; Gud søker frem igjen det forgangne.
- ¹⁶ Fremdeles så jeg under solen at på dommersetet, der satt gudløsheten, og hvor rettferdighet skulde råde, der rådet gudløshet.
- ¹⁷ Da sa jeg i mitt hjerte: Gud skal dømme den rettferdige så vel som den gudløse; for hos ham er det fastsatt en tid for hvert foretagende og for alt hvad som gjøres.
- ¹⁸ Jeg sa i mitt hjerte: Dette skjer for menneskenes barns skyld, forat Gud kan prøve dem, og forat de kan se at de i sig selv ikke er annet enn dyr;
- ¹⁹ for det går menneskenes barn som det går dyrene; den samme skjebne rammer dem; som den ene dør, så dør den andre, og en livsånde har de alle; mennesket har ikke noget fortrin fremfor dyret; for alt er tomhet.
- ²⁰ De farer alle til ett sted; de er alle blitt til av støvet, og de vender alle tilbake til støvet.

- ²¹ Hvem vet om menneskenes ånd stiger op, og om dyrets ånd farer ned til jorden?
- ²² Og jeg så at intet er bedre for mennesket enn at han gleder sig ved sitt arbeid; for det er det gode som blir ham til del; for hvem lar ham få se det som skal komme efter ham?

KAPITTEL 4

Fremdeles så jeg alle de voldsgjerninger som skjer under solen; jeg så de undertryktes gråt -- det var ingen som trøstet dem; jeg så voldsmennene bruke makt mot dem, og det var ingen som trøstet dem.

- ² Da pristeg jeg de døde, de som allerede hadde fått dø, lykkelige fremfor de levende, de som ennå var i live,
- ³ men fremfor dem begge pristeg jeg lykkelig den som ennå ikke er til, som ikke har sett de onde gjerninger som skjer under solen.
- ⁴ Og jeg så at alt strev og all dyktighet i arbeid har sin grunn i at den enes ærgjerrighet er større enn den andres, også det er tomhet og jag efter vind.
- ⁵ Døren legger hendene i fanget og tærer på sitt eget kjøtt.
- ⁶ Bedre er en håndfull ro enn begge never fulle av strev og jag efter vind.
- ⁷ Og ennå mere tomhet blev jeg var under solen:
- ⁸ Stundom står en mann alene og har ingen annen med sig, hverken sønn eller bror, og allikevel er det ingen ende på alt hans strev, og hans øine blir ikke mette av rikdom. Men hvem strever jeg for og nekter mig selv det som godt er? Også det er tomhet, og en ond plage er det.
- ⁹ Bedre å være to enn én, for de har god lønn for sitt strev;
- ¹⁰ om de faller, kan den ene reise sin stallbror op; men stakkars den som er alene, for faller han, har han ingen til å reise sig op!
- ¹¹ Likeledes når to ligger sammen, så blir de varme; men hvorledes kan den som ligger alene, bli varm?
- ¹² Og om nogen kan vinne over den som er alene, så kan to holde stand mot ham, og en tredobbelt tråd sønderrives ikke så snart.
- ¹³ Bedre å være en fattig og vis ungdom enn en gammel dære av en konge, som ikke mere har forstand nok til å la sig advare;
- ¹⁴ for fra fengslet kommer den ene ut og blir konge; [som Josef] den andre blir fattig, enda han er født i sitt kongedømme.
- ¹⁵ Jeg så alle de levende som ferdes under solen, følge med den unge mann, han den nye, som skulde trede i den gamles [kongens.] sted.
- ¹⁶ Det var ingen ende på alt det folk han var fører for. Allikevel har efterkommerne ingen glede av ham, for også dette er tomhet og jag efter vind.

KAPITTEL 5

(4:17)

Vokt din fot når du går til Guds hus! Å komme dit for å høre er bedre enn når dærene bærer frem offer; for de vet ikke at de gjør ondt.

- ² (5:1) Vær ikke for snar med din munn, og la ikke ditt hjerte forhaste sig med å bære frem et ord for Guds åsyn! For Gud er i himmelen og du på jorden; la derfor dine ord være få!
- ³ (5:2) For av meget strev og kav kommer drømmer, og med for mange ord følger dårlig

tale.

⁴ (5:3) Når du gjør Gud et løfte, så dryg ikke med å holde det, for han har ikke behag i dårer! Hold det du lover!

⁵ (5:4) Bedre er det at du ikke lover, enn at du lover og ikke holder det.

⁶ (5:5) La ikke din munn føre synd over ditt legeme og si ikke til Guds sendebud: [de. presten] Det var av vanvare jeg gjorde det! Hvorfor skal Gud harmes over din tale og ødelegge dine hendes verk?

⁷ (5:6) For hvor det er mange drømmer, er det også megen tomhet, og likeså hvor det er mange ord. Frykt heller Gud!

⁸ (5:7) Om du ser at den fattige undertrykkes, og at rett og rettferdighet tredes under føtter i landet, så undre dig ikke over den ting! For den som er høitstående, har en høiere til å vokte på sig, og en høieste vokter på dem begge.

⁹ (5:8) Og en velsignelse for et land er det med alt dette at det har en konge som folket lyder.

¹⁰ (5:9) Den som elsker penger, blir ikke mett av penger, og den som elsker rikdom, får aldri nok; også det er tomhet.

¹¹ (5:10) Jo mere gods dess flere til å fortære det; og hvad gagn har dets eier av det, annet enn at han får se det?

¹² (5:11) Arbeiderens søvn er søt, enten han eter lite eller meget; men den rikes metthet lar ham ikke få sove.

¹³ (5:12) Der er et stort onde, som jeg har sett under solen: rikdom gjemt av sin eier til hans egen ulykke.

¹⁴ (5:13) Går denne rikdom tapt ved et uhell, og han har fått en sønn, så blir det intet igjen for ham.

¹⁵ (5:14) Som han kom ut av mors liv, skal han igjen gå bort naken som han kom; og ved sitt strev vinner han ikke noget som han kunde ta med sig.

¹⁶ (5:15) Også dette er et stort onde: Aldeles som han kom, skal han gå bort; hvad vinning har han da av at han gjør sig møie bort i været?

¹⁷ (5:16) Dessuten eter han alle sine dager sitt brød i mørket, og megen gremmelse har han og sykdom og vrede.

¹⁸ (5:17) Se, dette er det jeg har funnet godt og skjønt: å ete og drikke og å gjøre sig til gode til gjengjeld for alt det strev som en møier sig med under solen alle de levedager som Gud gir ham; for det er det gode som blir ham til del.

¹⁹ (5:18) Og når Gud gir et menneske rikdom og skatter og setter ham i stand til å nyte godt av det og ta det som blir ham til del, og glede sig i sitt strev, så er det en Guds gave;

²⁰ (5:19) for da vil han ikke tenke så meget på sine levedager, fordi Gud svarer ham med å gi ham glede i hjertet.

KAPITTEL 6

Det er en ulykke som jeg har sett under solen, og som hviler tungt på mennesket:

² Når Gud gir en mann rikdom og skatter og ære, så han for sin del ikke fattes noget som han attrår, men Gud ikke setter ham i stand til å nyte godt av det, men en fremmed mann får nyte det, så er det tomhet og en ond lidelse.

³ Om en mann får hundre barn og lever i mange år, så tallet på hans levedager blir stort, men hans sjel ikke mettes av det gode, og han heller ikke får nogen jordeferd, da sier jeg:

Et ufullbåret foster er bedre faren enn han.

⁴ For som et intet kom det til verden, og i mørke går det bort, og med mørke blir dets navn skjult,

⁵ og det har hverken sett eller kjent solen; det har mere ro enn han.

⁶ Og om han så hadde levd tusen år to ganger, men ikke nytt noget godt -- går ikke alt til ett sted?

⁷ Alt menneskets strev er for hans munn, og allikevel blir hans attrå aldri tilfredsstilt;

⁸ for hvad fortrin har den vise fremfor dåren? Hvad fortrin har den fattige som vet å skikke sig blandt de levende?

⁹ Bedre er det at øinene dveler ved det en har, enn at sjelen farer urolig om; også det er tomhet og jag efter vind.

¹⁰ Hvad der er blitt til, er for lenge siden nevnt med navn, [av Gud] og det er kjent hvad et menneske skal bli; han kan ikke gå i rette med den som er sterkere enn han;

¹¹ for der er mange ord som bare øker tomheten -- hvad gagn har mennesket av det?

¹² For hvem vet hvad som gagnar et menneske i livet, i alle hans tomme levedager, dem han tilbringer som en skygge? For hvem kan si et menneske hvad som skal hende under solen efter hans tid?

KAPITTEL 7

Bedre er et godt navn enn god olje, og bedre dødsdagen enn den dag en blir født.

² Bedre er det å gå til sørgehus enn til gjestebudshus, fordi i sørgehuset ender hvert menneskes liv, og den som lever, legger sig det på hjerte.

³ Bedre er gremmelse enn latter; for mens ansiktet er sørgmodig, er hjertet vel til mote.

⁴ De vises hjerte er i sorgens hus, men dårenes hjerte i gledens hus.

⁵ Bedre er det å høre skjenn av en vis enn å høre sang av dårer;

⁶ for som tornene spraker under gryten, så er det når dåren ler; også dette er tomhet.

⁷ For urettmessig vinning gjør den vise til dåre, og bestikkelse ødelegger hjertet.

⁸ Bedre er enden på en ting enn begynnelsen, bedre å være tålmodig enn overmodig.

⁹ Vær ikke for hastig i din ånd til å vredes; for vreden bor i dårsers barm.

¹⁰ Si ikke: Hvorav kommer det at de fremfarne dager var bedre enn de som nu er? For det er ikke av visdom du spør om det.

¹¹ Visdom er jevn god med arvegods, ja ennu ypperligere for dem som ser solen;

¹² for å være i visdommens skygge er som å være i skyggen av rikdom, men kunnskapens fortrin er at visdommen holder sin eier i live.

¹³ Se på Guds verk! For hvem kan gjøre rett det som han har gjort krocket?

¹⁴ På en god dag skal du være ved godt mot, og på en ond dag skal du tenke på at Gud har gjort den og, like så vel som den andre, forat mennesket ikke skal finne noget efter sig. [de. ikke skal vite noget av hvad som skal skje efter ham]

¹⁵ Alt dette har jeg sett i mitt tomme liv: Mangen rettferdig går til grunne tross sin rettferdighet, og mangen ugudelig lever lenge tross sin ondskap.

¹⁶ Vær ikke altfor rettferdig og te dig ikke overvettets vis! hvorfor vil du ødelegge dig selv? [nemlig ved fariseisk egenrettferdighet og selvklokskap]

¹⁷ Vær ikke altfor urettferdig, [All synd kan du vel ikke undgå, men tro ikke derfor at du kan overgi dig til det onde] og vær ikke en dåre! Hvorfor vil du dø før tiden?

- ¹⁸ Det er godt at du holder fast ved det ene, men du skal heller ikke slippe det andre; for den som frykter Gud, finner en utvei av alt dette.
- ¹⁹ Visdommen er et sterkere vern for den vise enn ti mektige menn i en by;
- ²⁰ for det finnes ikke et rettferdig menneske på jorden, som bare gjør godt og aldri synder.
- ²¹ Akt heller ikke på alt det folk sier, ellers kunde du få høre din tjener banne dig!
- ²² For du vet jo med dig selv at også du mange ganger har bannet andre.
- ²³ Alt dette har jeg prøvd med visdom; Jeg sa: Jeg vil vinne visdom, men den er ennå langt borte fra mig.
- ²⁴ Det som er langt borte og dypt, dypt skjult -- hvem kan finne det?
- ²⁵ Jeg så mig om, og min attrå var å vinne kunnskap og å granske og søke efter visdom og klokskap og å forstå at ugudelighet er dårskap, og at dårskapen er galskap.
- ²⁶ Og jeg fant noget som er bitrere enn døden: kvinnen -- hun er et garn og hennes hjerte en snare, og hennes hender er lenker; den som tekkes Gud, slipper fra henne, men synderen blir fanget av henne.
- ²⁷ Se, dette fant jeg ut, sier predikeren, idet jeg la det ene til det andre for å finne hovedsummen.
- ²⁸ Det som jeg stadig har søkt, men ikke har funnet, det er: En mann har jeg funnet blandt tusen, men en kvinne har jeg ikke funnet blandt dem alle.
- ²⁹ Se, dette er det eneste jeg har funnet ut, at Gud skapte mennesket som det skulde være, men de søker mange kunster.

KAPITTEL 8

Hvem er som den vise, og hvem forstår å tyde tingene? Visdommen gjør menneskets ansikt lyst, og trossen i hans åsyn forvandles.

- ² Jeg sier: Akt på kongens bud, og det for den eds skyld som du har svoret ved Gud!
- ³ Vær ikke for snar til å forlate ham, og vær ikke med på noget som er ondt! For han gjør alt det han vil.
- ⁴ For kongens ord er mektig, og hvem tør si til ham: Hva gjør du?
- ⁵ Den som holder budet, skal ikke lide noget ondt, og den vises hjerte skal få kjenne tid og dom.
- ⁶ For hvert foretagende har sin tid og sin dom; for hvert menneskes onde gjerning kommer til å hvile tungt på ham;
- ⁷ for han vet ikke hvad som skal hende; for hvem kan si ham hvorledes det vil gå?
- ⁸ Intet menneske har makt over vinden, så han kan holde den tilbake; heller ikke har nogen makt over dødsdagen, og ingen slipper for å gjøre krigstjeneste. Således kan heller ikke ugudelighet berge sin mann.
- ⁹ Alt dette har jeg sett, og jeg har gitt akt på alt det som hender under solen, på en tid da det ene menneske hersket over det andre og voldte ham ulykke.
- ¹⁰ Derefter så jeg at ugudelige blev jordfestet og kom til hvile, men at de som hadde gjort rett, måtte dra bort fra den Helliges bolig og blev glemt i staden. Også dette er tomhet.
- ¹¹ Fordi dommen over den onde gjerning ikke fullbyrdes straks, derfor svulmer hjertet i menneskenes barn, så de drister sig til å gjøre det som ondt er,
- ¹² fordi synderen hundre ganger gjør det som ondt er, og allikevel lever lenge; dog vet jeg jo at det skal gå gudfryktige vel, fordi de frykter Gud,

- ¹³ men at det ikke skal gå den ugudelige vel, og at han lik skyggen ikke skal leve lenge, fordi han ikke frykter Gud.
- ¹⁴ Der er noget tomt som hender på jorden: at der er rettferdige hvem det går som om de hadde gjort de ugudeliges gjerninger, og at der er ugudelige hvem det går som om de hadde gjort de rettferdiges gjerninger. Jeg sier at også dette er tomhet.
- ¹⁵ Så priste jeg da gleden, fordi mennesket ikke har noget annet godt under solen enn å ete og drikke og være glad; og dette følger ham under hans strev i de levedager som Gud har gitt ham under solen.
- ¹⁶ Da jeg vendte min hu til å lære visdom å kjenne og til å se på det strev og kav folk har her på jorden -- for hverken dag eller natt får de søvn på sine øine --
- ¹⁷ da så jeg at det er så med alt Guds verk at mennesket ikke kan utgrunde det som hender under solen; for hvor meget et menneske enn strever med å utgranske det, kan han dog ikke utgrunde det, og selv om den vise sier at han nok skal forstå det, er han dog ikke i stand til å utgrunde det.

KAPITTEL 9

For alt dette har jeg tatt mig til hjerte, og jeg har søkt å utgrunde alt dette: at de rettferdige og de vise og deres gjerninger er i Guds hånd; om det er kjærlighet eller hat, vet intet menneske; [Ingen kan av de ytre omstendigheter med sikkerhet slutte sig til Guds velbehag eller mishag med ham selv eller andre] de kan vente sig alt.

- ² Det går dem [de rettferdige og vise.] i alt likesom alle andre; det samme hender den rettferdige og den ugudelige, den gode og rene og den urene, den som ofrer og den som ikke ofrer; den gode går det som synderen, den som sverger, går det som den som er redd for å sverge.
- ³ Det er en ond ting ved alt det som hender under solen, at det går alle likedan, og så er også menneskenes hjerte fullt av det som ondt er, og det er uforstand i deres hjerte, så lenge de lever, og siden går det avsted til de døde;
- ⁴ for hvem er det vel som slipper? For alle dem som lever, er det håp; for en levende hund er bedre enn en død løve;
- ⁵ for de levende vet at de skal dø, men de døde vet ikke nogen ting, og de får ikke lenger nogen lønn, for minnet om dem er glemt.
- ⁶ Både deres kjærlighet og deres hat og deres ærgjerrighet er det for lenge siden forbi med, og de har i all evighet ingen del mere i alt det som hender under solen.
- ⁷ Så et da ditt brød med glede og drikk vel til mote din vin! For Gud har for lenge siden godkjent det du gjør.
- ⁸ La dine klær alltid være hvite, og la ikke olje fattes på ditt hode!
- ⁹ Nyt livet med en hustru som du elsker, alle dager i ditt tomme liv, som Herren har gitt dig under solen, alle dine tomme dager! For det er din del i livet og i ditt strev som du møier dig med under solen.
- ¹⁰ Alt det din hånd er i stand til å gjøre med din kraft, det skal du gjøre! For det finnes hverken gjerning eller klokskap eller kunnskap eller visdom i dødsriket, dit du går.
- ¹¹ Fremdeles så jeg under solen at det ikke er visst at de som er lette på foten, vinner i løpet, eller at heltene seirer i krigen, eller at de vise kan få sig brød, eller at de forstandige kan vinne rikdom eller de kloke finne yndest; for tid og hendelse møter dem alle.
- ¹² For mennesket kjenner like så lite sin tid som fiskene som fanges i det onde garn, eller fuglene som blir fanget i snaren; likesom de fanges også menneskenes barn i en ond tid,

når den med ett kommer over dem.

13 Også i dette så jeg visdom under solen, og stor syntes den mig:

14 Det var en liten by med få folk i; til den kom det en stor konge og kringsatte den og bygget store voller mot den;

15 men det fantes i byen en fattig, vis mann, og han berget den ved sin visdom, og ikke et menneske var kommet denne fattige mann i hu.

16 Da sa jeg: Visdom er bedre enn styrke; men den fattiges visdom er foraktet, og folk hører ikke på det han sier.

17 De vises ord som høres i ro, er bedre enn rop fra en hersker blandt dårene.

18 Visdom er bedre enn krigsvåben, men en synder kan ødelegge meget godt.

KAPITTEL 10

Giftige fluer får salvelagerens salve til å lukte ille og gjære; endog et lite grand dårskap ødelegger en mann som utmerker sig ved visdom eller ære.

2 Den vises hu er vendt til høire, men dårens hu til venstre. [høire og venstre er her å forstå om det rette og det vrange]

3 Og hvor som helst dåren ferdes, fattes det ham forstand, og han lar alle merke at han er en dåre.

4 Reiser herskerens vrede sig mot dig, så forlat ikke din post! For saktmodighet holder store synder nede.

5 Der er et onde som jeg har sett under solen -- et misgrep som utgår fra makthaveren:

6 Dårskapen sitter i høie stillinger, mens fornemme folk må sitte lavt.

7 Jeg har sett tjenere ride på hester og fyrster gå til fots som tjenere.

8 Den som graver en grav, kan falle i den, og den som river et gjerde, kan bli bitt av en orm.

9 Den som bryter sten, kan få en skade av det; den som hugger ved, kan komme i fare ved det.

10 Når øksen er sløv, og han ikke har slipt eggen, så må han bruke dess større kraft; men visdom har den fordel at den gjør alt på rette måte.

11 Når ormen biter uten besvergelse, [før besvergelsen har funnet sted] har tungens eier [besvergeren.] ingen nytte av den.

12 Ord fra den vises munn er liflige, men dårens leber ødelegger ham selv.

13 De første ord av hans munn er dårskap, og enden på hans tale er farlig galskap.

14 Dåren taler mange ord, enda mennesket ikke vet hvad som skal hende, og hvem sier ham hvad som skal hende efter hans tid?

15 Dårens strev tretter ham, han som ikke engang vet veien til byen.

16 Ve dig, du land som har et barn til konge, og hvis fyrster holder måltid om morgenen!

17 Lykkelige land som har en konge av edel ætt, og hvis fyrster holder måltid i sømmelig tid, som menn og ikke som drankere!

18 Når latheten råder, synker bjelkene sammen, og lar en hendene henge, så drypper det inn i huset.

19 For å more sig holder de gjestebud, og vinen legger glede over livet; alt sammen fås for penger.

²⁰ Ikke engang i dine tanker må du banne kongen, og ikke engang i ditt sengkammer må du banne den rike; for himmelens fugler bærer lyden avsted, og de vingede skapninger melder dine ord.

KAPITTEL 11

Send ditt brød bort over vannet; for i tidens løp skal du finne det igjen.

² Del ut til syv, ja til åtte; for du vet ikke hvad ulykke som kan hende på jorden.

³ Når skyene blir fulle av regn, tømmer de det ut over jorden, og når et tre faller, enten det er mot syd eller mot nord, så blir treet liggende på det sted hvor det falt.

⁴ Den som stadig akter på vinden, kommer ikke til å så, og den som stadig ser på skyene, kommer ikke til å høste.

⁵ Like så lite som du vet hvad vei vinden farer, eller hvorledes benene dannes i den fruktsommelige kvinnes liv, like så lite vet du hvad Gud vil gjøre, han som gjør det alt sammen.

⁶ Så din sæd om morgenen, og la ikke din hånd hvile når det lider mot aftenen; for du vet ikke hvad som vil lykkes, det ene eller det andre, eller om begge deler er gode.

⁷ Lyset er liflig, og det er godt for øinene å få se solen.

⁸ For om et menneske lever mange år, skal han glede sig i dem alle og komme mørkets dager i hu; for de blir mange. Alt som skal komme, er tomhet.

⁹ Gled dig, du unge, i din ungdom og la ditt hjerte være vel til mote i din ungdoms dager og vandre på ditt hjertes veier og efter det dine øine ser! Men vit at for alt dette vil Gud føre dig frem for dommen.

¹⁰ La gremmelse vike fra ditt hjerte og hold alt ondt borte fra ditt legeme! For ungdom og morgenrøde er tomhet.

KAPITTEL 12

Tenk på din skaper i din ungdoms dager, før de onde dager kommer, og det lider mot de år hvorom du vil si: Jeg har ingen glede av dem,

² før solen og lyset og månen og stjernene formørkes, og skyene kommer igjen efter regnet --

³ den tid da husets voktere skjelver, og de sterke menn blir krokete, og de som maler på kvernen, stanser sitt arbeid, fordi de er blitt for få, og de som ser ut gjennom vinduene, formørkes,

⁴ og begge dørene til gaten stenges, mens kvernduren blir svak og ikke når høiere enn til spurvekvitter, og alle sangmøene blir lavmælte,

⁵ og en frykter for hver bakke, og det lurder skremsler på veien, og mandeltreet blomstrer, og gresshoppene sleper sig frem, og kapersen mister sin kraft; for mennesket drar bort til sin evige bolig, og de sørgende går allerede og venter på gaten --

⁶ før sølvsnoren tas bort, og gullskålen slås i stykker, og krukken brytes sønder ved kilden, og hjulet knuses og faller ned i brønnen,

⁷ og støvet vender tilbake til jorden og blir som det var før, og ånden vender tilbake til Gud, som gav den.

⁸ Bare idelig tomhet, sier predikeren; alt er tomhet.

⁹ For øvrig er å si at predikeren var en vismann, og at han også lærte folket kunnskap og

prøvde og gransket; han laget mange ordsprog.

10 Predikeren søkte å finne liflige ord, og skrevet er her hvad riktig er, sannhets ord.

11 De vises ord er som brodder, og visdomssprog som er samlet, sitter fast som nagler; de er gitt av én hyrde

12 Og for øvrig: La dig advare, du min sønn! Det er ingen ende på all bokskrivningen, og megen granskning tretter legemet.

13 Enden på det hele, efterat alt er hørt, er dette: Frykt Gud og hold hans bud! Det er hvad hvert menneske bør gjøre.

14 For hver gjerning vil Gud føre frem for dommen over alt som er skjult, enten det er godt eller ondt.

For other languages please go to **www.wordproject.org**